

АНТИМОНОПОЛЬНИЙ КОМІТЕТ УКРАЇНИ
ІВАНО-ФРАНКІВСЬКЕ ОБЛАСНЕ ТЕРИТОРІАЛЬНЕ ВІДДІЛЕННЯ
РЕКОМЕНДАЦІЇ
АДМІНІСТРАТИВНОЇ КОЛЕГІЇ

05.10.2018

м. Івано-Франківськ

№ 59/30-рк/к

Богородчанська районна рада
77701, Івано-Франківська обл.,
смт. Богородчани, вул. Шевченка, 66

Про припинення ознак порушення

Адміністративна колегія Івано-Франківського обласного територіального відділення Антимонопольного комітету України (далі – Відділення), розглянувши подання відділу досліджень і розслідувань від 02.10.2018 № 59-02/92п та додані до нього матеріали щодо ознак порушення законодавства про захист економічної конкуренції, виявлених в діях Богородчанської районної ради, встановила.

Богородчанська районна рада (надалі – Районна рада) згідно відомостей з Єдиного державного реєстру юридичних осіб, фізичних осіб-підприємців та громадських формувань (надалі – ЄДР) є юридичною особою, ідентифікаційний код юридичної особи 04054369, вид економічної діяльності за КВЕД 84.11 "Державне управління загального характеру".

Місцезнаходження: 77701, Івано-Франківська обл., Богородчанський район, смт. Богородчани, вул. Шевченка, 66.

У розумінні статті 5 Закону України "Про місцеве самоврядування в Україні" Богородчанська районна рада є органом місцевого самоврядування.

Під час реалізації повноважень у сфері формування та реалізації конкурентної політики на ринках роздрібної торгівлі лікарськими засобами, органами Антимонопольного комітету України (далі – Комітет) виявлено непоодинокі випадки прийняття органами місцевого самоврядування рішень, реалізація положень яких на практиці може призводити до надання окремим суб'єктам або групам суб'єктів господарювання переваг, які ставлять їх у привілейоване становище стосовно конкурентів, що відповідно може призвести до недопущення, усунення, обмеження чи спотворення конкуренції.

Так, органи місцевого самоврядування приймають рішення, які встановлюють розмір орендної ставки для аптечних закладів комунальної форми власності на значно нижчому рівні порівняно з аптечними закладами приватної форми власності, чим надаються переваги окремим суб'єктам господарювання у здійсненні їх господарської діяльності з роздрібною торгівлю лікарськими засобами порівняно з іншими.

З метою сприяння розвитку конкуренції на регіональному ринку роздрібною торгівлю лікарськими засобами, керуючись статтею 14 та пунктом 15 частини першої статті 17 Закону України «Про Антимонопольний комітет України», адміністративна колегія Івано-Франківського обласного територіального відділення Антимонопольного комітету України листом від 19.01.2018 № 01.1-07/1 надала Богородчанській районній раді рекомендації:

- вжити заходів щодо встановлення рівних умов здійснення господарської діяльності для всіх суб'єктів господарювання незалежно від форми власності, які є учасниками регіональних ринків роздрібною торгівлю лікарськими засобами;

- запровадити прозорий та недискримінаційний підхід до встановлення орендних ставок за використання нерухомого майна спільної власності територіальних громад міст та районів області.

Про результати розгляду цих рекомендацій необхідно було повідомити територіальне відділення протягом 30 днів з дня їх отримання.

Однак, відповіді від Районної ради не надходило.

У зв'язку з цим, листом від 09.07.2018 № 59-02/719 територіальне відділення надіслало Районній раді вимогу про надання інформації стосовно діючих рішень, якими встановлено ставки орендної плати за оренду майна спільної комунальної власності територіальної громади та переліку суб'єктів господарювання, які орендують майно спільної комунальної власності територіальної громади району.

З матеріалів, отриманих від Районної ради листом від 19.07.2018 № 400/01-53 встановлено.

Рішенням сесії Богородчанської районної ради від 02.03.2012 № 240-11/2012 затверджено Методику розрахунку та порядок використання плати за оренду майна, що належить до спільної власності територіальних громад сіл, селищ району.

Додатком до цієї методики встановлено орендні ставки за використання орендарем нерухомого майна за цільовим призначенням.

Зокрема, орендні ставки для суб'єктів господарювання за використання нерухомого майна під розміщення аптек, аптечних закладів є наступними:

- для аптечних закладів, які реалізують готові ліки (п. 8 Додатку) – 18%;
- для аптечних закладів, які реалізують готові ліки і орендують приміщення в сільській місцевості (п. 9 Додатку) – 10%;
- аптек комунальної форми власності, що обслуговують пільгові категорії населення (п. 43 Додатку) – 5%;
- аптек, які самостійно виготовляють ліки(п. 44 Додатку) – 2%.

Богородчанська районна рада надає в оренду нерухоме майно під розміщення аптечних закладів 5-ти суб'єктам господарювання, орендні ставки для яких є наступними:

№ п/п	Назва суб'єкта господарювання	Адреса місцезнаходження	Розмір орендної ставки (%)
1.	ФОП Магас І.В.	селище Богородчани	18
		селище Солотвино	15
2.	ФОП Кобиляк Р.Я.	селище Богородчани	15
3.	ФОП Ільчишин Н.Д.	с. Пороги	15
4.	ФОП Василів М.Д.	с. Росільна	10
5.	КП Богородчанська ЦРА № 13	селище Богородчани	5

Тобто, для ФОП Магас І.В. і ФОП Кобиляк Р.Я., які орендують нерухоме майно в селищі Богородчани та реалізують готові ліки, Районною радою встановлено різні орендні ставки – 18% та 15%. При цьому, для КП Богородчанська ЦРА № 13 розмір орендної ставки є значно нижчий і становить 5%.

Врегулювання відносин, пов'язаних з передачею в оренду майна спільної власності територіальних громад сіл, селища, міста району здійснюється відповідно до Конституції України, Закону України «Про місцеве самоврядування в Україні», Закону України «Про оренду державного та комунального майна» та інших нормативно-правових актів.

Статтею 19 Конституції України встановлено, що органи державної влади та органи місцевого самоврядування, їх посадові особи зобов'язані діяти лише на підставі, в межах повноважень та у спосіб, що передбачені Конституцією та законами України.

Статтею 143 Конституції України встановлено, зокрема, що територіальні громади села, селища, міста безпосередньо або через утворені ними органи місцевого самоврядування управляють майном, що є в комунальній власності; утворюють, реорганізують та

ліквідовують комунальні підприємства, організації і установи, а також здійснюють контроль за їх діяльністю; вирішують інші питання місцевого значення, віднесені законом до їхньої компетенції.

Частиною п'ятою статті 60 Закону України «Про місцеве самоврядування в Україні» встановлено, що органи місцевого самоврядування від імені та в інтересах територіальних громад відповідно до закону здійснюють правомочності щодо володіння, користування та розпорядження об'єктами права комунальної власності, в тому числі виконують усі майнові операції, можуть передавати об'єкти права комунальної власності у постійне або тимчасове користування юридичним та фізичним особам, здавати їх в оренду, продавати і купувати, використовувати як заставу, вирішувати питання їхнього відчуження, визначати в угодах та договорах умови використання та фінансування об'єктів, що приватизуються та передаються у користування і оренду.

Статтею 19 Закону України «Про оренду державного та комунального майна» встановлено, зокрема, що орендар за користування об'єктом оренди вносить орендну плату незалежно від наслідків господарської діяльності.

Отже, міські та районні ради наділені повноваженнями встановлювати орендні ставки для об'єктів, що перебувають у комунальній власності.

З метою створення єдиного організаційно-економічного механізму справляння плати за оренду державного майна, постановою Кабінету Міністрів України від 4 жовтня 1995 року № 786 (із змінами та доповненнями) затверджено Методику розрахунку орендної плати за державне майно та пропорції її розподілу (далі - Методика).

Відповідно до Методики, розмір орендної плати встановлюється договором оренди між орендодавцем та орендарем. У разі визначення орендаря на конкурсних засадах, орендна плата, розрахована за цією Методикою, застосовується як стартова, а її розмір може бути збільшено за результатами такого визначення.

Методикою визначено орендні ставки за використання нерухомого державного майна, зокрема:

- розміщення аптек, що реалізують готові ліки, – 8 відсотків;
- розміщення аптек на площі, що використовується для виготовлення ліків за рецептами, – 3 відсотки;
- розміщення аптек, які обслуговують пільгові категорії населення, – 2 відсотки.

Отже, Методикою, зокрема, передбачено визначення орендаря на конкурсних засадах та диференційований підхід до встановлення рівня орендних ставок залежно від видів діяльності суб'єкта господарювання (зокрема, якщо аптеки здійснюють виготовлення ліків за рецептами та/або обслуговують пільгові категорії населення).

Водночас Методикою не передбачено встановлення розміру орендної ставки для аптечних закладів залежно від їх форми власності.

Усі суб'єкти господарювання, які здійснюють роздрібну торгівлю лікарськими засобами в територіальних межах адміністративно-територіальних одиниць (районів та міст області), незалежно від форми власності, є учасниками відповідних регіональних ринків роздрібною торгівлі лікарськими засобами.

Разом із тим, аптеки комунальної форми власності, як і всі інші учасники регіональних ринків роздрібною торгівлі лікарськими засобами, мають здійснювати свою господарську діяльність у рівних умовах.

А отже, підходи щодо встановлення розміру орендної ставки для аптечних закладів органами місцевого самоврядування, які представляють інтереси відповідних територіальних громад, мають бути рівними до всіх учасників регіональних ринків роздрібною торгівлі лікарськими засобами.

Як зазначено вище, Районна рада для комунальної аптеки «Богородчанська ЦРА № 13», яка обслуговує пільгові категорії населення, зменшила розмір орендної ставки на майно спільної власності територіальної громади.

На теперішній час суб'єкти господарювання, що здійснюють роздрібну торгівлю лікарськими засобами, реалізують ряд запроваджених Урядом України заходів, спрямованих на забезпечення населення життєво необхідними лікарськими засобами безоплатно та на пільгових умовах.

Безоплатний відпуск встановленого переліку лікарських засобів за рецептами лікарів, у разі амбулаторного лікування, проводиться відповідно до постанови Кабінету Міністрів України від 17 серпня 1998 року № 1303 «Про впорядкування безоплатного та пільгового відпуску лікарських засобів за рецептами лікарів у разі амбулаторного лікування окремих груп населення та за певними категоріями захворювань».

Такий відпуск лікарських засобів можуть здійснювати всі суб'єкти господарювання, що мають ліцензії на роздрібну торгівлю лікарськими засобами та здійснюють свою господарську діяльність у межах адміністративно-територіальних одиниць області, за умови укладення відповідного договору з Департаментом охорони здоров'я обласної державної адміністрації або закладами охорони здоров'я, заснованими на комунальній формі власності територіальних громад області.

З 6 квітня 2016 року набула чинності постанова Кабінету Міністрів України № 239 «Деякі питання відшкодування вартості препаратів інсуліну» з метою реалізації пілотного проекту щодо запровадження державного регулювання цін на препарати інсуліну, що передбачено постановою Кабінету Міністрів України від 05.03.2014 № 73 (зі змінами). Цією постановою затверджено Порядок відшкодування вартості препаратів інсуліну, де встановлено механізм відшкодування вартості препаратів інсуліну суб'єктам господарювання, які провадять господарську діяльність на підставі ліцензії на провадження господарської діяльності з роздрібною торгівлю лікарськими засобами, незалежно від форми власності та підпорядкування, аптечні заклади яких розташовані в межах відповідної адміністративно-територіальної одиниці.

Відповідно до зазначеного в цьому пункті Порядку, відпуск лікарських засобів здійснюється суб'єктами господарювання, перелік яких визначається структурними підрозділами з питань охорони здоров'я Автономної Республіки Крим, обласних, Київської та Севастопольської міських держадміністрацій або розпорядниками коштів місцевих бюджетів, визначених рішеннями про такі бюджети згідно із законодавством, на рівних умовах, відповідно до укладених договорів, на підставі рецептів на препарати інсуліну, виписаних закладами охорони здоров'я за місцем диспансерного обліку пацієнта згідно з реєстром пацієнтів, що потребують інсулінотерапії, який ведеться МОЗ, на рецептурних бланках.

З 1 квітня 2017 року запроваджено Урядову програму «Доступні ліки», у межах якої пацієнти за рецептом лікаря можуть отримати в аптечних закладах безкоштовно або з незначною доплатою лікарські засоби для лікування серцево-судинних захворювань, цукрового діабету II типу та бронхіальної астми, перелік міжнародних непатентованих назв, який затверджено постановою Кабінету Міністрів України від 9 листопада 2016 року № 863 «Про запровадження відшкодування вартості лікарських засобів».

Механізм повного або часткового відшкодування вартості лікарських засобів під час амбулаторного лікування осіб, що страждають на серцево-судинні захворювання, цукровий діабет II типу, бронхіальну астму, суб'єктам господарювання, які провадять господарську діяльність на підставі ліцензії на провадження господарської діяльності з роздрібною торгівлю лікарськими засобами, незалежно від форми власності та підпорядкування, аптечні заклади яких розташовані в межах відповідної адміністративно-територіальної одиниці, передбачений постановою Кабінету Міністрів України від 17.03.2017 № 152 «Про забезпечення доступності лікарських засобів».

Отже, виходячи з наведеного, законодавством не передбачено надання органами місцевого самоврядування будь-яких переваг аптечним закладам комунальної форми власності у разі їх участі в передбачених законодавством заходах щодо забезпечення хворих відповідних категорій та захворювань лікарськими засобами безоплатно, на пільгових

умовах або з незначною доплатою за рецептами лікарів.

Застосування Районною радою різних підходів до суб'єктів господарювання, що здійснюють роздрібну торгівлю лікарськими засобами в межах Богородчанського району, зокрема залежно від форми власності, може мати негативний вплив на конкуренцію на ринку лікарських засобів.

Таким чином, КП «Богородчанська ЦРА №13» комунальної форми власності отримує переваги не завдяки власним досягненням, а за рахунок зовнішніх чинників, якими в цьому випадку є дії Богородчанської районної ради.

Крім того, надання одним аптечним закладам (ФОП Кобиляк Р.Я., ФОП Василів М.Д.) нижчих орендних ставок порівняно з іншими учасниками ринку (ФОП Магас І.В., ФОП Ільчишин Н.Д.) фактично призводить до зниження рівня загальних витрат цього суб'єкта господарювання на утримання власної аптечної мережі, що відповідно дає можливість, зокрема, розширення асортименту реалізації товарів, підвищення кількості аптечних закладів у мережі та іншого розвитку підприємництва.

Встановлення окремим суб'єктам господарювання нижчої порівняно з конкурентами орендної ставки, створює для них більш сприятливі умови для конкуренції, у той час як для інших аптечних закладів умови залишаються незмінними.

Зазначена ситуація призводить до того, що суб'єкти господарювання, які здійснюють господарську діяльність з роздрібною торгівлю лікарськими засобами в адміністративно-територіальних одиницях міст і районів, знаходяться у нерівних умовах при здійсненні ними своєї господарської діяльності.

Дії Богородчанської районної ради, які полягають у затвердженні рішенням від 02.03.2012 № 240-11/2012 різних орендних ставок, зокрема залежно від форми власності, за використання нерухомого комунального майна для суб'єктів господарювання, що здійснюють роздрібну торгівлю лікарськими засобами в межах Богородчанського району, містять ознаки порушення, передбаченого абзацом 7 частини 2 статті 15 Закону України «Про захист економічної конкуренції» у вигляді антиконкурентних дій органу місцевого самоврядування, які полягають у наданні окремим суб'єктам господарювання переваг, які ставлять їх у привілейоване становище стосовно конкурентів, що може призвести до спотворення конкуренції.

Враховуючи наведене та керуючись пунктом 10 статті 14 Закону України „Про Антимонопольний комітет”, статтею 46 Закону України „Про захист економічної конкуренції”, пунктом 3 Положення про територіальне відділення Антимонопольного комітету України, затвердженого розпорядженням Антимонопольного комітету України від 23.02.2001 №32-р та зареєстрованого в Міністерстві юстиції України 30.03.2001 за № 291/5482, зі змінами, адміністративна колегія Івано-Франківського обласного територіального відділення Антимонопольного комітету України

РЕКОМЕНДУЄ:

Богородчанській районній раді (ідентифікаційний код 04054369, 77701, Івано-Франківська обл., Богородчанський район, смт. Богородчани, вул.Шевченка, 66) вжити заходів для припинення дій, які містять ознаки порушення, передбаченого абзацом 7 частини 2 статті 15 Закону України «Про захист економічної конкуренції», шляхом приведення рішення сесії Богородчанської районної ради від 02.03.2012 № 240-11/2012 у відповідність до вимог законодавства про захист економічної конкуренції.

Рекомендації адміністративної колегії територіального відділення згідно із вимогами ст. 46 Закону України «Про захист економічної конкуренції» є обов'язковими для розгляду.

Про результати розгляду цих рекомендацій просимо повідомити Івано-Франківське обласне територіальне відділення Антимонопольного комітету України у 2-х місячний строк з дня їх отримання з наданням відповідних матеріалів.

За умови виконання положень рекомендацій та вжиття відповідних заходів для усунення причин виникнення цих порушень, провадження у справі про порушення законодавства про захист економічної конкуренції розпочинатися не буде.

Голова адміністративної колегії,
голова відділення

Т. Савчин

Члени колегії:

В. Тимків

М.Кривоніс